

2022

Handleplan ved digitale krænkelse

SSP *Mors*
Ungdomsskolen

MORS
MORS.DK

OM HANDLEPLANEN

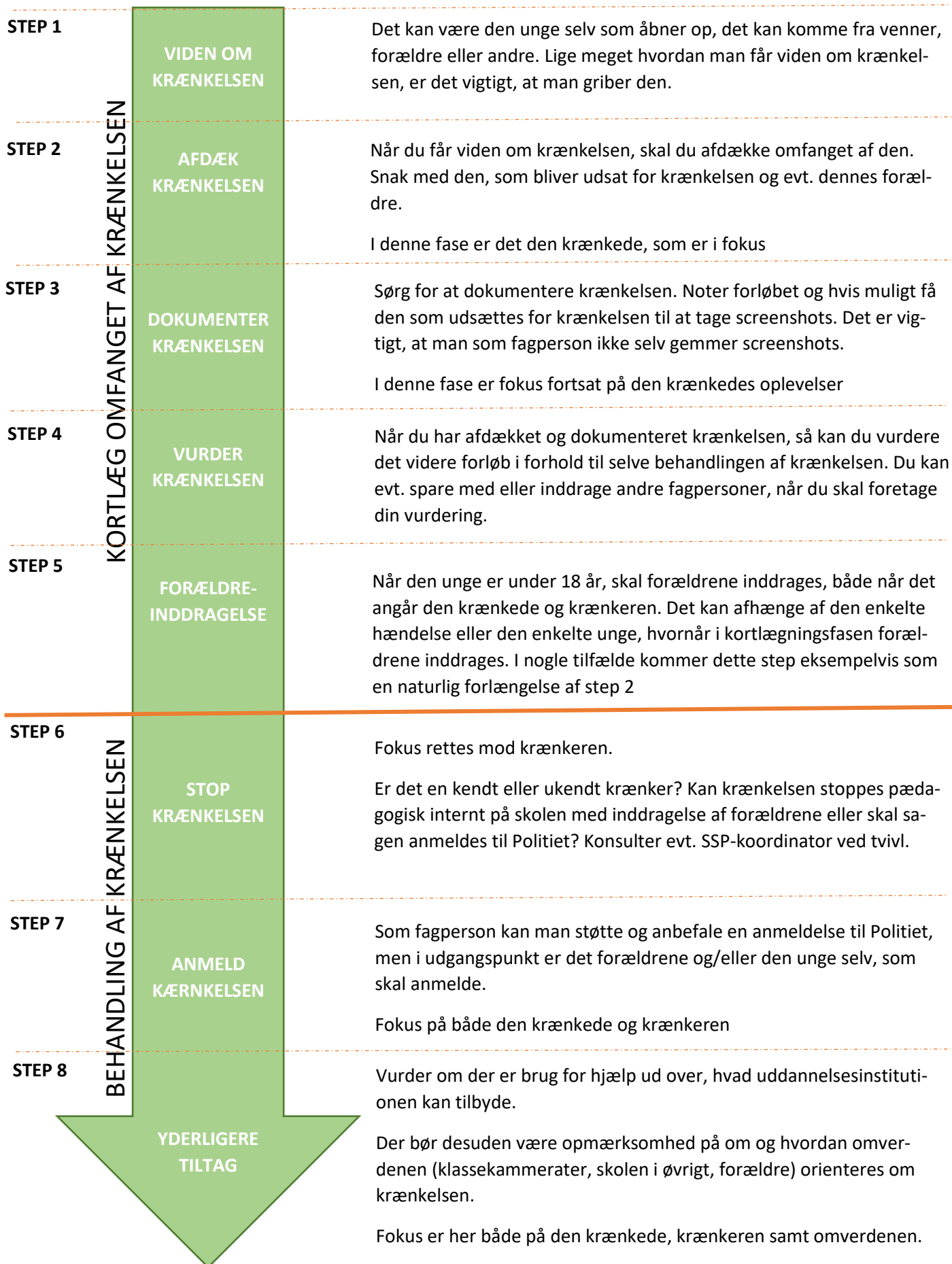
Denne handleplan er udviklet som led i SSP-samarbejdet i Morsø Kommune og skal ses som en guide til, hvordan man som fagperson kan agere, når man får viden om, at et barn eller en ung udsættes for digitale krænkelser. Digitale krænkelser skal her forstås som materiale, der deles online, og som har en krænkende karakter. Det vil altså sige billeder, videoer eller tekst, hvor man udstiller andre i intime, stødende, pinlige eller private situationer. Det kan eksempelvis være i form af nøgenbilleder, billeder af en ulykke eller en video af en ung, som udsættes for vold.

ACTIONCARD

Der er udarbejdet et actioncard (se næste side) til anvendelse ved digitale krænkelser. Tanken er at anvendelse af actioncardet skal mindske evt. tvivl og usikkerhed i en situation, hvor de involverede parter kan være pressede.

Ved brug af actioncardet opnår vi en mere ensartethed i måden, vi i Kommunen tager hånd om en situation med digitale krænkelser og dermed mindsker vi risikoen for, at serviceniveauet og behandlingen af sagen bliver personafhængig.

ACTIONCARD VED DIGITALE KRÆNKELSER

UDDYBBENDE ANBEFALINGER TIL KORTLÆGNINGEN AF KRÆNKELSEN

Når krænkelsen kortlægges, kan der sagtens være overlap mellem de forskellige steps, og flere af dem foregår også på samme tid. Det er mest for overblikkets skyld, at de er delt op i actioncardet. Eksempelvis vil det i nogle situationer give mening at inddrage forældrene (*Step 5*) allerede når man får viden om krænkelsen (*Step 1*), ligesom man typisk vil dokumentere krænkelsen (*Step 3*) mens man afdækker den (*Step 2*).

STEP 1 – Viden om krænkelsen

Når du som fagperson får viden om, at en krænkelse har fundet sted, er det vigtigt, at du griber den. Der er flere måder du kan få din viden på.

- 1) Det kan være den unge selv, som åbner op og fortæller om krænkelsen
- 2) Det kan være den unges forældre, som henvender sig til dig som fagperson
- 3) Det kan være andre unge både nogen, som kender den unge som udsættes for krænkelsen, men også nogen som ikke umiddelbart kender den unge.

Der kan være forskel på, hvordan du vælger at gribe sagen an afhængigt af, hvordan og fra hvem, du får viden om hændelsen. Hvis eksempelvis nogle af dine elever fortæller, at de har modtaget krænkende materiale, men de ikke umiddelbart kender den eller dem, som er på billederne, kan det være en god ide med det samme at inddrage SSP-samarbejdet.

Når du får viden om en krænkelse har fundet sted, så er det vigtigt, at du skynder dig langsomt, forstået på den måde, at krænkelsen skal stoppes hurtigst muligt, men det er samtidig vigtigt ikke at drage forhastede konklusioner og beslutninger. Derfor skal actionscardet også ses som en vejledning til, hvordan man kan handle, når man som fagperson får viden om, at en krænkelse har fundet sted.

STEP 2 – Afdæk krænkelsen

Start med at afdække krænkelsen ved at stille en række spørgsmål. Det er vigtigt at være så konkret som muligt.

- Hvad og hvor er det sket
- Hvem er og hvor mange er involveret
- Er det en kendt eller ukendt krænker
- Er det begrænset til skolen eller er der eksterne parter involveret
- Hvordan er det blevet delt og hvor langt er det nået ud
- Hvad er alderen på den krænkede person og på den, som har udført krænkelsen

STEP 3 - Dokumenter

Hvis krænkelsen skulle ende med en politianmeldelse (*step 7 – Anmeld krænkelsen*), er det vigtigt at have så mange beviser som muligt som dokumentation for lovovertrædelsen. Hjælp derfor den krænkede og dennes forældre til at tage screenshots og gemme evt. billeder, sms'er, chatsamtaler, snaps, videooptagelser og andre relevante korrespondancer. Det kan også være spor, som krænkeren har afsat i forbindelse med en hacking. Det er vigtigt, at dette sker, inden evt. digitale beviser slettes. Det er forældrene eller den krænkede selv, der gemmer oplysningerne på deres egne devices og ikke andre omkring den unge. Fagpersoner, ud over Politiet, skal ikke gemme materiale på egne telefoner eller lignende.

Nogle sager kan være med mange involverede eller med mange hændelser, derfor kan det være en fordel for den professionelle at skabe overblik ved at føre logbog og notere hvem, hvad, hvor, tidsangivelser og lignende.

STEP 4 – Vurder krænkelsen

Når du har afdækket krænkelsen så grundigt som muligt, er det nemmere at vurdere den konkrete hændelse. Det er vigtigt, at du i din vurdering forholder dig til det, du ved og ikke baserer din vurdering på formodninger.

Inddrag ledelsen eller andre relevante kolleger på skolen eksempelvis skolens SSP-kontaktlærer eller andre, som kender den/de involverede. Du kan evt. også involvere SSP-koordinatoren fra Ungdomsskolen. I vurdering skal I tage højde for, om det er en situation, som bør ende med en politianmeldelse, en underretning eller en pædagogisk håndtering.

Typisk skelner man mellem to situationer, hvoraf den sidstnævnte giver grund til politianmeldelse:

- 1) En hændelse hvor billedet/videoen er taget i en uskyldig sammenhæng, hvor unge bekræftede hinanden, var kærestepar eller blot ubetænksomme
- 2) En hændelse, hvor billedet/videoen er taget eller delt i en sammenhæng, hvor der indgår trusler, afpresning, seksuelle krænkelser, eller hvor hævnmotiver ligger bag hændelsen

Det er i udgangspunktet op til den krænkede og dennes forældre (hvis den krænkede er under 18 år), om der skal finde en politianmeldelse sted (*Jf. Step 7 - Anmeld krænkelsen*).

STEP 5 – Forældreinddragelse

Inddrag forældrene hurtigst muligt, hvis den krænkede er under 18 år. Kontakt forældrene og hold evt. et møde med dem for at sikre, at de ved, hvad der er foregået, og hvordan hændelsen kan have indflydelse på deres barn. Eleven kan evt. deltage i mødet.

- Vær opmærksom på om eleven er tilbageholdende med at ville involvere forældrene. Kan der være en grund til dette? Tal med eleven om hvorfor forældreinddragelse er vigtigt.
- Fortæl forældrene, hvad der allerede er gjort i sagen og hvad fagpersonerne vil gøre fremadrettet.
- Spørg forældrene, hvordan de mener skolen bedst kan støtte deres barn og kom med forslag til, hvordan de kan støtte op derhjemme. Fortæl forældrene, hvor de kan få vejledning eksempelvis ved SSP-koordinator i Ungdomsskolen eller Red Barnets rådgivning SletDet.
- Lav aftaler om, at I holder hinanden opdateret med informationer om sagen, hvis det er relevant og hvilke informationer, disse opdateringer skal indeholde.
- Hvis de krænkende handlinger politianmeldes, skal forældrene forholde sig til, hvilken støtte de ønsker fra skolen og andre instanser. Fortæl dem hvilken støtte de kan få (*jf. Step 7*).

NB! Hvis, I vurderer at krænkelsen giver anledning til en underretning til en myndighedsafdeling, overvej hvilken betydning det måtte have for forældresamarbejdet.

UDDYBBENDE ANBEFALINGER TIL BEHANDLINGEN AF KRÆNKELSEN

Der kan være overlap mellem kortlægningen og behandling af krænkelsen. F.eks. vil man i flere tilfælde søge at stoppe krænkelsen løbende, mens man kortlægger omfanget af den.

STEP 6 – Stop krænkelser

Den hurtigste og mest effektive måde at få fjernet digitalt indhold på er ved, at den person, der har lagt indholdet op på nettet, sletter det igen. Det er selvfølgelig væsentligt at være opmærksom på, om indholdet er blevet delt yderligere.

1. Kendt krænker

Hvis krænkeren er kendt og sagen er af en karakter, der kan håndteres pædagogisk internt på skolen eller uddannelsesinstitutionen, tages der kontakt til krænkeren og dennes forældre (hvis den unge er umyndig):

- Forklar personen og evt. forældrene, hvorfor indholdet er krænkende, og bed personen om at fjerne indholdet.
- Bed om bevis for (hvis personen er under 18 år, så gå igennem forældrene), at indholdet er slettet fra personens devices og/eller platforme (f.eks. billeder på mobilen eller gemt indhold i cloudbaserede tjenester).
- Spørg ind til med hvem og hvor det krænkende indhold ellers er delt, da der kan være flere, som har indholdet og som skal have det slettet. Bed evt. om en liste over de personer, som indholdet er delt med.

Hvis der derimod er tale om en sag, hvor der sker politianmeldelse, skal krænkelsen ikke søges løst pædagogisk og politiet tager derfor over på indsatsen. Hvis man som fagperson er i tvivl om, hvordan man skal forholde sig, så konsulter enten SSP-kontaktlæreren på din skole eller SSP-koordinatoren.

2. Ukendt krænker

Er krænkeren ukendt er det væsentligt først at sikre sig den fornødne dokumentation (*jf. kortlægningen af krænkelsen*). Tal med den krænkede eller den/dem, som har gjort opmærksom på krænkelsen, om, hvem der kan have udført den krænkende handling. Vær opmærksom på, at den eller de elever, der har gjort opmærksom på krænkelsen, muligvis ikke vil videregive oplysninger af frygt for negative konsekvenser fra jævnaldrende. Det er derfor væsentligt at forsikre dem om, at de vil blive støttet igennem hele processen.

Dernæst skal du som fagperson vejlede og støtte den krænkede og dennes forældre ift. at forsøge at få slettet det krænkende materiale. Se mere på redbarnet.dk/sletdet.

Igen hvis der er tale om en sag, hvor der sker en politianmeldelse, så tager politiet over. Er du i tvivl om din rolle kan SSP-samarbejdet konsulteres.

3. Samarbejde

Er sagen af en karakter, der kan håndteres pædagogisk, samarbejdes der i SSP-regi mellem skolerne internt i Kommunen for at få stoppet den digitale krænkelse. Er der tale om behov for samarbejde regionalt eller nationalt anbefales det at rådføre sig med SSP-koordinatoren.

Overordnet gælder det om at skabe en kultur, hvor anmeldelser af digitale krænkelser omtales og fremhæves som en positiv handling.

STEP 7 – Anmeld krænkelser

Fagpersonen kan støtte og anbefale en anmeldelse men i udgangspunkt er det forældrene og/eller den krænkede, der anmelder. Selve anmeldelsen kan foregå ved fysisk fremmøde på politistationen, telefonisk henvendelse til 1-1-4, eller det kan anmeldes online på politi.dk/it-relaterede-seksualforbrydelser.

Desuden bør fagpersonen anbefale, at den krænkede eller dennes forældre undersøger, om de skulle være dækket forsikringsmæssigt af egen forsikring ihft. hjælp.

1. Politianmeldelse

Drøft om krænkelser skal politianmeldes og bistå i processen omkring en eventuel anmeldelse. Inddrag evt. SSP-kontaktlæreren på din skole eller den lokale SSP-kordinator i processen. En politianmeldelse:

- kan være med til at give eleven en bekræftelse af, at der er tale om en lovovertrædelse, og at eleven ikke selv bør føle skyld eller skam over hændelsen
- vil skabe mere opmærksomhed omkring hændelsen og således evt. forebygge lignende hændelser.
- kan dog i sig selv ikke nødvendigvis forhindre, at billeddelingen fortsætter.

Som udgangspunkt er det den krænkede og/eller dennes forældre, der anmelder deling af det krænkende materiale (*Straffelovens §264d Privatliv*), men er der tale om blufærdighedskrænkelser (*Straffeloven §232*) eller videregivelse af børnepornografi (*straffeloven §235*) kan skolen indgive en anmeldelse. Ved sådanne overvejelser kan SSP-kordinator med fordel konsulteres.

Hvis forældrene skulle vælge at undlade politianmeldelse, på trods af barnets/den unges ønsker herom, og/eller er der tale om voldsomme og vedvarende krænkelser, som fagpersonerne vurderer burde anmeldes, skal det overvejes om Center for Børn og Familier skal underrettes. En sådan underretning vil have baggrund i, at fagpersonen vurderer, at den krænkedes trivsel og udvikling er i fare. Center for Børn og Familier vil så vurdere sagen og afklare, om der skal ske en anmeldelse til politiet fra myndighedsafdelingens side.

2. Anmeldelse til forsikring

Der kan ved nogle forsikringer være mulighed for dækning af udgifter til psykologhjælp. Alternativt kan egen læge kontaktes for henvisning til psykolog. Nogle forsikringer dækker også behov for juridisk bistand i forbindelse med en krænkelser.

Center for seksuelle overgreb på Rigshospitalet kan også kontaktes for vejledning omkring mulighederne for psykologhjælp.

STEP 8 – Yderligere tiltag

Det bør vurderes om den krænkede, dennes forældre, evt. krænkeren eller omgivelserne omkring de involverede har brug for yderligere hjælp ud over det, som skolen kan tilbyde. Brug SSP-samarbejdet i forhold til den faglige sparring og hjælp til, hvordan de unge kommer videre, efter der er taget hånd om krænkelser

1. Hjælp til den krænkede part

Hvor medtaget er eleven af hændelsen? Har eleven ændret adfærd? Er der behov for psykologhjælp eller anden eksperthjælp, som kan give eleven nogle redskaber til at lære at acceptere hændelsen og komme videre?

- Snak med eleven om det skete og tag dennes følelser og oplevelser alvorligt.

- Bebrejd ikke eleven han/hendes handlinger f.eks. ved billeddeling.
- Anerkend, at det, der ligger på nettet, aldrig kan slettes helt, men gør opmærksom på, at der er hjælp at hente.
- Forsøg at nedtone en eventuel katastrofestemning og forsøg at bevare roen hos eleven.
- Hjælp så vidt muligt offeret til at kunne forlige sig med situationen.
- Undersøg om eleven har en ven/veninde, som kan støtte i processen.

Er der tale om en sag med afpresning, er det vigtigt at støtte eleven i, at han/hun ikke skal give efter. Henvi evt. eleven til rådgivning og krisehåndtering på Red Barnets hotline ((+45)3536 5555), hvor der sidder professionelle, der kan støtte eleven i en svær situation. Her er det muligt at være anonym, når man henvender sig.

2. Hjælp til den krænkende part

Skolen kan med fordel have en kontaktperson, elever kan henvende sig til, hvis de fortryder at have delt materiale eller på anden måde har bidraget til en krænkende hændelse. Det kunne evt. være SSP-kontaktlæreren på skolen. Sammen med kontaktpersonen kan eleven snakke om hændelsen og det videre forløb. SSP-koordinator kan kontaktes ift. rådgivning og vejledning af krænkende part og dennes forældre.

Hvis krænkelsen er foregået internt på en skole, er det vigtigt at vurdere muligheden for konfliktmægling mellem de forskellige parter i sagen. Skolens ledelse kan også tage stilling til evt. sanktionsmuligheder og om disse skal i spil.

3. Håndtering af omgivelserne

Vurdér om og i hvilket omfang klassen og andre elever skal orienteres. Dette vil være en vurdering, der er forskellig fra sag til sag. I nogle sager skaber det ro og trivsel for den krænkede; i andre det modsatte. Husk at involvere den krænkede og dennes forældre i beslutningerne. Vurdér, hvad der kan gøres for at lignende hændelser ikke sker i fremtiden. Konsulter evt. SSP-koordinator.

4. Hvis krænker og den krænkede går på samme skole

Hvis krænkelsen er foregået internt på en skole, er det vigtigt at vurdere muligheden for konfliktmægling mellem de forskellige parter i sagen. Tag stilling til, om skolen har sanktionsmuligheder på området, og hvad disse i givet fald indebærer, og om de skal i spil (ledelsesansvar).

5. Håndtering af pressen

Drøft i lederteamet evt. i samarbejde med SSP-koordinator, hvordan skolen håndterer eventuelle henvendelser fra pressen. Det er vigtigt at have fokus på at beskytte eleverne. Tag stilling til, hvordan I forholder jer, hvis pressen vil have kommentarer. Hvad skal henholdsvis lærer, ledere, elever gøre, hvis medierne henvender sig? Hvem skal udtale sig og hvad skal der siges? Sørg for at alle parter kender deres muligheder og beføjelser ift. pressen.

HAR DU BRUG FOR HJÆLP ELLER VEJLEDNING I FORHOLD TIL HÅNDTERING AF DIGITALE KRÆNKELSER SÅ KONTAKT SSP-KOORDINATOR I MORSØ KOMMUNE. SE KONTAKTOPLYSNINGER PÅ BAGSIDEN.

KONTAKT SSP I MORSØ KOMMUNE

SSP-koordinator

Joan Kirkebak

Tlf.: 99706288

E-mail: jki@morsoe.dk

Morsø Ungdomsskole

Spurvevej 2, 7900 Nykøbing Mors

Tlf.: 99706280

Se mere om SSP-samarbejdet på www.sspmors.dk

